

Varoluşçuluk ve Bulantı

Emel GÜVENÇ

FCR YAYIN LTD.

Genel Yayın No | General Publication Number: 1411

Sertifika no | Certificate Number: 46550

ISNI: 0000 0004 4657 1968

Eskiyeni Yayınları

Yayın No | Publication Number: 254

Kitap Adı: Varoluşçuluk ve Bulantı

Book Title (English): Existentialism and Nousea

ISBN: 978-625-6781-66-5

DOI: <https://doi.org/10.70458/fcr.9786256781665>

Yazar | Author: Emel GÜVENÇ

orcid.org/0000-0003-2885-7826

Yayın Türü | Publication Type: Kitap | Book – Monograph

Yayın Dili | Language: Türkçe | Turkish

Ebat | Dimensions: 13,5 x 21 cm

Baskı Sayısı | Edition: 1

Sayfa Sayısı | Pages: 112

Yayın Tarihi | Publication Date: Ekim | November 2024

Yayın Yeri | Place of Publication: Ankara, Türkiye

Mizanpaj ve Kapak | Layout and Cover Design: FCR - Zeynep Eriş Akıner

Baskı ve Cilt | Printing and Binding: NY MATBAACILIK (Sertifika no: 50732)

Konu Kategorisi | Subject Categories

BIC: HPCF | Varoluşçuluk | Existentialism

BISAC: PHI018000 | Varoluşçuluk | Philosophy / Existentialism

THEMA: QDTN5 | Varoluşçuluk | Existentialism

LC: B819 | Varoluşçuluk – Tarih ve Eleştiri | Existentialism – History & Criticism

Atf Bilgisi | Cite as: Güvenç, Emel. *Varoluşçuluk ve Bulantı* – Ankara: Eskiyeni Yayınları, 2024.

© All rights reserved | FCR YAYIN LTD.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1 06050

Altındağ-Ankara/TÜRKİYE • Tel: +90 (312) 310 08 60

www.fcr.com.tr • fcr@fcr.com.tr

Varoluşçuluk ve Bulantı

Emel GÜVENÇ

Ankara 2024

Yazar Hakkında | About the Author

Emel GÜVENÇ

1978 yılında Bursa'da doğan Güvenç, ilk ve orta öğrenimini yine bu şehirde tamamlamıştır. 1996 yılında Bursa Uludağ Üniversitesinde başladığı felsefe eğitimini 2000 yılında bitiren Güvenç, 2013 yılında din felsefesi bilim dalında yaptığı yüksek lisansını *J. P. Sartre felsefesinde bulantı kavramı* adlı teziyle tamamlamıştır. 2022 yılında ise yine aynı bilim dalında *Manevi danışmanlığın felsefi temelleri* adlı doktora teziyle bilim doktoru unvanını alan Güvenç, evli ve iki çocuk annesidir. Başlıca ilgi alanları felsefe, teoloji ve manevi danışmanlık olan Güvenç, doktora sonrası akademik çalışmalarını ise yine bu alanlarda sürdürmektedir.

Emel GÜVENÇ

Güvenç was born in Bursa in 1978 and completed her primary and secondary education in the same city. Güvenç, who started her philosophy education at Bursa Uludağ University in 1996 and completed it in 2000, completed her master's degree in philosophy of religion in 2013 with her thesis titled *The Concept of Nausea in the Philosophy of J. P. Sartre*. In 2022, she received her doctorate in the same field with her doctoral thesis titled *Philosophical Foundations of Spiritual Counseling*. Güvenç is married and the mother of two children. Güvenç, whose main areas of interest are philosophy, theology and spiritual counseling, continues her post-doctoral academic studies in these areas.

Bulana Bulana
Yolda Olanlara...

Kitap Hakkında

Varoluşçuluk ve Bulantı

Varoluşçuluk, ortak kavramlara dayanan ama farklı içeriklerle yapılan felsefelerin ortak adıdır. Bu yüzden tek bir varoluşçuluk yoktur; varoluşçu felsefeler vardır. Varoluşçu felsefeler, entelektualist ve sistematik felsefelere karşıt olarak özneyi ön plana çıkaran daha doğrusu öznenin durumsal belirlenimlerini çıkış noktası yapan felsefelerdir. Bizim eserimizde incelediğimiz Sartre felsefesi, sözü edilen bu varoluşçu felsefelerden biridir. Sartre, somut insan varlığından hareket ederek vital bir felsefe ortaya koyar. İnsanın özgürlüğe yazgılı olduğunu iddia ederken, üstlenmesi gereken sorumluluğun ağırlığına vurgu yapar. Ona göre özgürlükle gelen yükümlülükleri kabullenmeyen insan, otantik yaşamdan uzaklaşır. Yığın bir parçası olarak yapışkan bir niteliğe bürünmüş halde sahte bir hayat sürer. Bu kabulle hareket eden Sartre'a göre birey olmanın yolu kendi varoluşunu gerçekleştirmekten geçer. Ona göre yeryüzündeki insan, atılmışlığını, terk edilmişliğini idrak ederek olumsuzluğuyla yüzleşir. Böylelikle varoluşun saçmalığının farkına vararak *bulantı*yı tecrübe eder. Varoluşunu gerçekleştirme yolundaki insanın kaçınılmaz bir şekilde tecrübe ettiği *bulantı*, insanın fazladanlığının keşfiyle ortaya çıkar. *Bulantı* duyan insan, bu duyguyla yaşamayı kabullenmekle kalmayıp eyleme geçmek zorundadır. Sartre'da *bulantı*, özgürlüğünün ağırlığını yüklenen insanın duyduğu *bunaltı*dan oldukça farklı bir duygu durumudur. Sonuç olarak denilebilir ki; Sartre felsefesi, bedeniyle *kendinde varlık* iken, bilinciyle *kendisi için varlık* olarak yeryüzünde *bulantı* içinde *öteki*yle yaşayan ama bununla birlikte özgürlüğünün sorumluluğunu üstlenerek varoluşunu gerçekleştirme potansiyelini kendinde barındıran somut insanı ele alan bir felsefedir.

Anahtar Kelimeler: Varoluşçuluk; Kendinde Varlık; Kendisi İçin Varlık;Başkası İçin Varlık; Bulantı; Bunaltı

About the Book

Existentialism and Nausea

Existentialism is the common name for philosophies based on common concepts but with different contents. Therefore, there is no single existentialism; there are existential philosophies. Existential philosophies, in contrast to intellectualist and systematic philosophies, are philosophies that foreground the concrete subject. The philosophy of Sartre that we examine in our work is one of these existential philosophies. By acting on concrete human existence, Sartre presents a vital philosophy. When he claims that freedom is human's destiny, at the same time, he underlines that the responsibilities taking on is heavy. According to him, a person who does not accept the responsibilities that come with freedom moves away from authentic life. He lives a lie stickily as a part of the mass. According to Sartre acting on this agreement, the way of being an individual is to realize himself. Accordingly, the human on earth faces contingency by comprehending his desolation, dereliction. Thus, he experiences nausea by realizing the absurdity of existence. The nausea being experienced by the human on the way of performing own existence comes up with the exploration of human redundancy. Not only that the human feeling nausea accepts to live with this feeling but also he have to start to move. Sartre's nausea, being feelled by human incurring the responsibility of freedom.

Keywords: Existentialism; Being-In-Itself; Being-For-Itself; Being-For-Others; Anxiety, Nausea

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	11
GİRİŞ	13
BİRİNCİ BÖLÜM	
VAROLUŞÇU FELSEFE VE TEMSİLCİLERİ	29
1.1. Soren Kierkegaard	31
1.2. Gabriel Marcel	36
1.3. Karl Jaspers	42
1.4. Martin Heidegger	46
1.5. Jean Paul Sartre	53
İKİNCİ BÖLÜM	
BULANTI VE VARLIK	61
2.1. Sartre Felsefesinde Varlık Türleri	63
2.1.1. Kendinde Varlık	63
2.2.2. Kendisi İçin Varlık	66
2.2.3. Başkası İçin Varlık	72
2.2. Kendinde Varlığın Fazladanlığı ve Bulantı Duygusu	76
2.2.1. Bulantı Duygusu	76
2.2.1.1. Kendinde Varlığın Fazladanlığı	88
2.2.1.2. Nesne Korkusu	94
2.2.1.3. Yalnızlık	97
2.2.1.4. İnsanın Sonluluğu	100
2.2.2. Bulantının Bunaltıyla İlişkisi	102
SONUÇ	107
KAYNAKÇA	109
DİZİN	111

ÖN SÖZ

Varoluşçu Felsefe, özcü felsefelerden farklı olarak yaşamla ilgili problemleri felsefenin asıl problemi haline getirmiştir. Somut insan varlığından hareket ederek, bireysel kaygılar üzerinde durmuş; bu nedenle geniş kitleleri etkisi altına almıştır. Varoluşçuluğun en önemli temsilcilerinden J. P. Sartre, felsefesinde tüm zamanların fakat özellikle 20. yüzyıl insanının içerisinde düştüğü kaygılı, sıkıntılı durumu oldukça iyi analiz etmiş ve *bulantı* duygusunu özgün bir şekilde çözümlenmiştir. Bu doğrultuda o, insanın içerisinde düştüğü yalnızlığı, terk edilmişliği, Tanrı'nın olmadığı bir evrende bireyin kendi değerlerini oluşturma sorumluluğunu dillendirmiş ve bir hiç uğruna bütün yapıp etmelerini sürdüren insanın fazladanlığıyla nasıl baş edebileceğini tartışmıştır; tüm bunları yaparken insanın özgürlüğe mahkûm olduğu kabulüyle hareket etmiştir.

Elinizdeki eserde ilkin varoluşçuluğun ne olduğu, ne olmadığı üzerinde durulmuştur. *Varoluşçuluk, tüm varoluşçuların üzerinde anlaştığı bir akım mıdır?* sorusunun yanıtı aranırken, kimlere varoluşçu denilebileceği *genel geçer bir varoluşçuluktan söz edilebilir mi?* sorusu ekseninde tartışılmıştır. Birinci bölümde varoluşçuluğun temsilcileri sayılan, Kierkegaard'a, Heidegger'e, Marcel'e, Jaspers'a ve özellikle Sartre'a yer verilmiştir. Sartre'ın felsefesindeki *bulantı* kavramına zemin hazırlayan psikososyal ortam ele alınmıştır. İkinci bölümde ise bulantının doğrudan ilintili olduğu Sartre felsefesindeki varlık türleri incelenmiştir. Bu varlık türleri, *kendinde varlık, kendisi için varlık, başkası için varlık* başlıkları altında irdelendikten sonra bulantı duygusu üzerinde derinlemesine durulmuştur. Son olarak bulantıyı ortaya çıkaran etkenler tartışılmış ve *bulantının bunaltıyla neden karıştırılmaması gerektiği* açıklanmıştır.

Elinizdeki eser bulantının bin bir yüzü olduğuna, bambaşka dünyalarda, bambaşka şekillerde ama özünde hep tarifi güç bir

iç daralmasıyla tecrübe edildiğine inanan bendeniz tarafından bulana bulana yine de yola revan olanlara ithaf edilmiştir. Bu eserin hazırlanma sürecinde derin felsefi birikiminden çokça istifade ettiğim değerli hocam Prof. Dr. Zeki Özcan'a teşekkür ederim. Ayrıca hayatımın her safhasında hep yanımda olan kardeşlerim Zeynep Eriş Akıner'e, Meral Eriş Güney'e, Emine Eriş Bislim'e, hem maddi hem manevi desteğini asla yadsıyamayacağım eşim Savaş Güvenç'e, kızım Yağmur Meryem'e, oğlum Deniz İbrahim'e, adlarını burada zikredemeyeceğim kadar çok olan dostlarıma ve büyük ailemin tüm üyelerine minnettar olduğumu belirtmek isterim.

Emel GÜVENÇ